



KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 17.10.2007
KOM(2007) 601 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**o nové strategii Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného,
nehlášeného a neregulovaného rybolovu**

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

o nové strategii Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu

Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov je jednou z nejzávažnějších celosvětových hrozeb pro udržitelné řízení rybolovných zdrojů a biologické rozmanitosti moří.

Celosvětový „obrat“ nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu se v současnosti odhaduje na více než 10 miliard EUR. Z obchodu s nezákonným, nehlášeným a neregulovaným rybolovem se stává hned po Číně druhý největší producent ryb na světě.

Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov je celosvětovým problémem. A je také problematikou, v rámci které má EU sehrát přední úlohu. EU má jedno z největších rybářských loďstev na světě, nalézá se na třetím místě v množství úlovků, je největším světovým trhem s produkty rybolovu a jejich největším dovozcem. Dovoz nezákonných úlovků do EU se ročně odhaduje na 1,1 miliardu EUR.

Ztráty nejsou zdaleka jen ekonomické. Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov má značně škodlivé ekologické následky. Zatímco 75 % světových rybích populací je plně vyčerpaných nebo přečerpaných *zákonným* rybolovem, nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov představuje skrytou sílu, která tuto znepokojující situaci ještě zhoršuje. Tato hrozba se také rozšířila na ohrožené mořské ekosystémy ve chvíli, kdy se mezinárodní společenství zavázalo chránit je před destruktivními rybolovnými činnostmi.

V rámci mezinárodního společenství panuje široká shoda ohledně uznání naléhavé potřeby zasáhnout proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, zejména vyjádřená FAO, Valným shromážděním OSN a Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). EU se již dlouho zapojuje do boje proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, jak na svém území, tak na mezinárodní úrovni. Tento závazek přijala EU v rámci svého akčního plánu na rok 2002 pro odstranění nedovoleného, nehlášeného a neřízeného rybolovu¹.

Komise se domnívá, že nadešel čas přesunout boj proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu na vyšší úroveň. Nejlepším způsobem, jak ukončit lukrativní podnikání, je odstranit motivaci této trestné činnosti tak, aby se ziskové obchodování s produkty nezákonného, nehlášeného a neřízeného rybolovu stalo obtížným, ne-li nemožným.

Potřebu nového podnětu ze strany EU k boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu nedávno zdůraznil Evropský parlament².

¹ Sdělení Evropské komise: Akční plán Společenství na předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu - KOM(2002) 180, 28.5.2002 a závěry Rady ze dne 7. června 2002.

² Usnesení Evropského parlamentu o provádění akčního plánu EU v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, které bylo přijato dne 15. února 2007 (2006/2225(INI)).

V tomto sdělení jsou popsány hlavní rysy nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu a vysvětleny klíčové prvky nové strategie zajišťující, aby v budoucnu nebyl nezákonný rybolov výhodným.

Integrovaný přístup k trvale udržitelnému využívání oceánů podporující tuto iniciativu je také zdůrazněn ve strategii EU pro mořské prostředí, měl by se proto rovněž považovat za krok vpřed směrem k integrované námořní politice Evropské unie stanovené ve sdělení, které Komise zveřejnila dne 10. října 2007 (KOM(2007) 575 – „Modrá kniha“).

1. CHARAKTER A MÍRA NEZÁKONNÉHO, NEHLÁŠENÉHO A NEREGULOVANÉHO RYBOLOVU

1.1. Rozsah

Jedinou mezinárodní schválenou definicí nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu vytvořila FAO v akčním plánu proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu. Podle této definice a z důvodu jasnosti se Komise domnívá, že by politika EU na předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neřízeného rybolovu měla postihovat:

- porušování předpisů pro řízení a zachování rybolovných zdrojů v národních a mezinárodních vodách;
- rybolovné činnosti na otevřeném moři v oblastech působnosti organizace pro řízení rybolovu, které provádějí plavidla bez státní příslušnosti či neregistrovaná v regionálních organizacích pro řízení rybolovu, a tím porušují předpisy této organizace;
- rybolovné činnosti na volném moři v oblastech mimo působnost regionální organizace pro řízení rybolovu vykonávané v rozporu s odpovědností státu, pokud jde o zachování rybolovných zdrojů podle mezinárodního práva.

Politika EU proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu se bude proto soustředit na rybolovné činnosti jak ve vodách EU, tak i mimo ně. Tato politika by se měla zaměřovat na odstranění a potrestání nejškodlivějších přestupků.

1.2. Dopad nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu

Nutnost posílit opatření EU přímo vysvětluje mnohostranně škodlivý dopad nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu.

1.2.1. Poškození životního prostředí

Nejzřetelnějším dopadem nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu jsou často katastrofální škody způsobené mořské biodiverzitě.

- Praktiky nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu se projevují ve všech oceánech a způsobují tak velkou škodu **udržitelnému rybolovu**. Stává se to, když se úlovky nenahlásí, nebo se nahlásí nesprávně, což přispívá k nadměrnému rybolovu. Dochází k tomu, i když se rybolovné činnosti zaměřují na juvenilní ryby v rozporu s předpisy o minimální velikosti nebo pokud se loví během období klidu nebo v oblastech, které jsou zpravidla uzavřeny, čímž je ohrožena obnova dotčených rybích populací.

Všechny tyto škodlivé účinky se ještě zhoršují, pokud se cílené populace nacházejí už za bezpečnými biologickými hranicemi.

- Dopad nezákonného, nehlášeného a neřízeného rybolovu na životní prostředí však nezpůsobuje jen přímé škody rybím populacím. Představuje také vážnou hrozbu pro **mořská stanoviště**. Pomocí zakázaných metod rybolovu se může ulovit vysoké množství vedlejších úlovků nechtěných druhů, které se následně vyřazují. Mezi vedlejší úlovky se tak dostanou nejen ryby, ale i další živočišné druhy, jako jsou mořští ptáci nebo želvy, z nichž většina uhynie. Rybolov v chráněných oblastech může být rovněž přímou příčinou nenapravitelných škod vzniklých na ohrožených mořských stanovištích, jako např. na korálových útesech.

1.2.2. Socioekonomické důsledky

Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov nepoškozuje pouze mořské prostředí. Je rabováním společných rybolovných zdrojů a přináší rybářům, kteří dodržují zákon, značné ztráty. Přesně odhadnout výši nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu je samozřejmě obtížné. Přesto byla cena úlovků nezákonného, nehlášeného a neřízeného rybolovu odhadnuta v celosvětovém měřítku na 10 miliard EUR. Pro srovnání, úlovky loďstev EU dosáhly v roce 2004 hodnoty 6,8 miliardy EUR.

- Odvětví rybolovu EU čelí nelítostné hospodářské soutěži provozovatelů nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu, kteří ignorují všechny povinnosti, jež provozovatelé zákonného rybolovu dodržují ve stejných lovištích anebo při rybolovu stejných druhů ryb pro stejná tržní odbytiště (např. tresku, okouníka, mečouna, ledovku, tuňáka). Rybáři EU lovící v souladu se zákonem jsou vystaveni nezákonným praktikám nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu, pro průmysl EU to znamená především ztrátu podílu na trhu. Tento problém se v průběhu posledních let vlivem globalizace odvětví rybolovu ještě zhoršil, což posílilo obchodní toky produktů rybolovu, jejichž legitimitu je obtížné prokázat.
- Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov má dramatické důsledky i na **pobřežní komunity v rozvojových zemích**, pro které mohou mít rybolovné zdroje klíčovou úlohu při zajišťování potravy a zmírnění chudoby. Pobřežním rozvojovým zemím často chybí prostředky a kapacita na řádné řízení a kontrolu mořských vod v jejich působnosti. Bezohlední provozovatelé nezákonného rybolovu využívají těchto slabých stránek, pokračují v rybolovných činnostech bez povolení pobřežních států a plní zdroje, které jsou životně důležité pro místní rybáře. To je hlavní problém subsaharské Afriky, kde se ztráty vzniklé nezákonným, nehlášeným a neregulovaným rybolovem odhadují na více než 800 milionů EUR ročně.
- Navíc některé podniky provozující nezákonný rybolov, včetně provozovatelů původem z EU, používají nevyhovující plavidla plující pod vlajkou států, které neuplatňují žádné nebo velmi nízké normy sociální ochrany. Jejich posádky proto musí snášet **nepříjemné životní a pracovní podmínky**. Tím se také podryvá snaha dosáhnout mezinárodního pokroku v oblasti sociálních norem pro rybáře obsažených v konsolidované úmluvě o práci v odvětví rybolovu, kterou přijala Mezinárodní organizace práce (MOP) v červnu 2007.

1.2.3. Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov podryvá úsilí o lepší řízení oceánů

Přetrvávající nezákonné činnosti narušují důvěru rybářů EU v zákonnost předpisů společné rybářské politiky (SRP).

Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov nejen značně ohrožuje budoucnost společných zdrojů našich oceánů, ale také všechny pokusy zlepšit režim správy, jímž jsou řízeny. Tímto ohrožuje skutečný základ politiky Společenství, jejímž cílem je zajistit udržitelné řízení zdrojů ve vodách EU i mimo ně.

1.3. Hnací mechanismy nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu

Nejdůležitější hnací mechanismy nezákonného, nehlášeného a neřízeného rybolovu jsou níže stručně popsány.

1.3.1. Nezákonný, nehlášený a neřízený rybolov zůstává výdělečnou činností

Podněty pro provozování nezákonného, nehlášeného a neřízeného rybolovu trvají nadále, pokud jeho provozování provozovatelům přináší zisk.

- Provozovatelé nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu jsou schopni udržet **nízké provozní náklady a dosáhnout významných zisků**. Provozní náklady podniků zapojených do nezákonného rybolovu jsou obecně nižší než provozní náklady průměrného rybářského podniku provozujícího rybolov legálně. Loďstva zapojená do nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu krytá pobřežními společnostmi nebo plující pod cizí vlajkou mohou snížit náklady na sociální a daňové poplatky na minimum či na nulu. Nedodržování předpisů o rybolovu a obchodování s úlovky mimo úřední cestu také výdaje snižuje. Když jsou náklady nízké, pravděpodobný zisk z nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu je obecně vysoký, zejména proto, že se provozovatelé nezákonného rybolovu snaží ulovit cenné druhy mající větší tržní cenu (např. ledovku, tuňáka obecného nebo tresku).
- Při některém druhu rybolovu je nezákonnou rybolovnou činností i **nadkapacita rybolovných lodí** v porovnání s povolenými rybolovnými právy, protože některá plavidla překračují povolená omezení rybolovu s cílem dosáhnout množství úlovků, které by zajistilo zisk jejich podniku.

Trvale rostoucí spotřeba produktů rybolovu na celém světě je stále silným podnětem pro prodej produktů nezákonného rybolovu na trhu, dokud z něj provozovatelé budou mít zisk.

1.3.2. Provozovatelé nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu mohou vykonávat své činnosti bez žádných podstatných omezení

Přetrvávání nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu je z velké části důsledkem toho, jak snadno mohou provozovatelé nezákonného rybolovu provádět svou činnost v celém dodavatelském řetězci, aniž by jim v tom bránily jakékoli povinnosti či překážky, které by mohly zasahovat do jejich činnosti.

- **Provozovatelé nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu především využívají výhody, které jim nabízí některé vnitrostátní systémy registrace vlajek**

Velké množství rybářských plavidel, zejména těch, co loví mimo vody EU, je registrováno ve státech, které mají zavedený otevřený registr, a/nebo v zemích, které nechtějí či nemohou vykonávat řádnou kontrolu svých rybářských loďstev s cílem zajistit dodržování opatření na zachování a řízení zdrojů. Registrace v takové zemi je obvykle velmi snadná a finančně nenákladná. Což přispívá ke střídání vlajek, při kterém plavidla pravidelně mění vlajky, aby mohla využívat výhod nejméně náročných režimů a úřadům kontroly a inspekce zkomplikovat jejich vysledování. Podle mořského práva je povinnost provádět kontrolu plavidla prvořadou povinností státu vlajky. Provozovatelé nezákonného rybolovu záměrně využívají vlajek států, které nechtějí nebo nemají kapacitu takovou kontrolu provést. Jak přístavní stát, tak stát trhu určení mají k dispozici nástroje, jimiž je možné značně snížit výhody tohoto plutí „pod cizí vlajkou“, kterých se však doposud využívalo nedostatečně. V důsledku toho je většina plavidel, u nichž bylo zjištěno, že se dopouštějí trestného činu nezákonného rybolovu různě po světě, stále registrována ve státech známých tím, že selhávají při vykonávání odpovídajících kontrol svých rybářských loďstev.

- **Tyto problémy ještě zhoršuje nedostatečná spolupráce jak na mezinárodní úrovni, tak na úrovni EU, mezi státy a mezinárodními orgány příslušnými pro sledování, a kontrolu rybolovu a souvisejících činností a dohled nad nimi**

- Provozovatelé nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu záměrně loví v rybolovných lovištích, kde je obtížné provést kontrolu rybolovu (např. ve vzdálených oblastech na otevřeném moři) nebo kde kontrolní kapacity příslušných veřejných orgánů nestačí k odrazení od rybolovu (především v mořských vodách rozvojových zemí).
- Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov je v podstatě mezinárodní činností. Mezinárodní obchod s produkty rybolovu se významně rozrůstá díky hospodářské globalizaci, která poskytuje provozovatelům nezákonného rybolovu mnoho nových lukrativních příležitostí. Úlovky jsou často přepravovány na trh určené složitými trasami, včetně překládek na moři, vykládek v přístavech „cizí vlajky“ a jejich zpracování v zemích odlišných od státu vlajky a státu určení, aby se zamaskoval jejich nezákonný původ. V některých případech se dá složitost, rozsah a pracovní metody těchto činností právem označit za formu přeshraničního organizovaného zločinu.
- Navíc je velmi málo pravděpodobné, že provozovatelé nezákonného rybolovu budou stíháni, a ekonomická bezvýznamnost skutečných sankcí, jež by bylo možné udělit, je stále nedostatečná, aby představovala účinně odstrašující prostředek pro provozovatele nezákonného rybolovu. Tyto sankce jsou považovány za zanedbatelné provozní náklady.
- Spolupráce na všech úrovních (mezinárodní, regionální, EU a vnitrostátní) má mimořádný význam pro řádné sledování a prošetření nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu. Přes určitý pokrok ve spolupráci při činnosti orgánů pověřených různými stránkami mořského dohledu a hraniční kontroly zůstává spolupráce roztržštěná a chybějí dostatečné prostředky na shromáždění důkazů a výměnu informací mezi orgány, což ztěžuje zavedení účinného mechanismu na odrazování od provozování nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu.

- **Provozovatelé nezákonného rybolovu ve vodách EU využívají při své činnosti i výhod slabé kontroly, inspekce a donucovacích systémů členských států.**

Objem produktů rybolovu ulovených v rozporu s předpisy Společenství a prodaných na trhu EU mimo úřední cestu („na černém trhu s rybami“) může dosahovat v případě některého rybolovu velmi vysokého podílu (odhaduje se např., že 35–45 % úlovků tresky v Baltickém moři není nahlášeno).

2. NÁVRH NOVÉ STRATEGIE EU NA PŘEDCHÁZENÍ, POTÍRÁNÍ A ODSTRANĚNÍ NEZÁKONNÉHO, NEHLÁŠENÉHO A NEREGULOVANÉHO RYBOLOVU

V souladu se svými mezinárodními závazky a celkovým cílem zlepšit řízení přírodních zdrojů a zabránit jejich nadměrnému využívání (jak bylo stanoveno v udržitelné rozvojové strategii EU přijaté na zasedání Evropské rady v červnu 2006) má EU zvláštní odpovědnost za vedení mezinárodního úsilí v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu.

EU byla v posledních letech velice aktivní a podporovala provádění ambiciózní politiky na předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu na úrovni EU i regionální a mezinárodní úrovni.

I když bylo dosaženo značného pokroku, především v rámci RFMO, není pochyb o tom, že nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov není zdaleka odstraněn. Komise se domnívá, že přetrvávání této činnosti přes opatření EU a mezinárodní opatření a její dramatický dopad na životní prostředí a socioekonomické důsledky si vynucují rychlý a přísný zásah ze strany EU.

Politiku EU proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu už v minulosti řídila potřeba vypracovat mezinárodní předpisy a zavést a sjednotit činnost regionálních orgánů příslušných k jejich uzákonění. Pozornost byla zejména ve velké míře zaměřena na sledování, kontrolu činností a dohled na moři a na identifikaci provozovatelů nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu. Komise se domnívá, že nadešel čas rozšířit tento rámec na zbývající části dodavatelského řetězce a zvýšit jeho účinnost zaměřením se na potřebu lepšího vynucování práva a skutečně odstrašujících sankcí.

Hlavní výzvy, kterým chce EU čelit v rámci své politiky proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu jsou tyto:

- Jak identifikovat, předcházet a postihovat dovoz produktů nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu ze třetích zemí na trh EU ?
- Jak uzákonit účinnější opatření na identifikaci a stíhání plavidel a států provozujících či podporujících nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov na otevřeném moři nebo ve vodách rozvojových zemí?
- Jak zvýšit míru dodržování předpisů společné rybářské politiky ve vodách ES a/nebo provozovateli rybolovu z ES?

Tyto tři otázky je možné považovat za hlavní problémy EU vzniklé nezákonným, nehlášeným a neregulovaným rybolovem a je třeba navrhnout vhodnou strategii na jejich řešení.

Přístup, který navrhuje Komise, se zaměřuje na zachycení všech činností nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu či činností s ním souvisejících (výlov, překládka, zpracování, vykládka, obchod atd.) a na řešení problémů vzniklých touto činností na úrovni EU i na regionální a mezinárodní úrovni. Vychází z nejpokročilejších opatření přijatých na mezinárodní a regionální úrovni a jejich dalšího rozvoje, zároveň obhájí i jednostranná opatření EU tam, kde mnohostranné iniciativy ještě nejsou schopné dosáhnout uspokojivých výsledků.

Hlavní rysy nové strategie boje proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, kterou obhájí Komise, jsou popsány³ níže. Některá opatření, která Komise podporuje, se budou muset zakládat na regulačním nástroji, a proto jsou zahrnuta do návrhu nařízení Rady⁴, který Komise přijala spolu s tímto sdělením. Další opatření se zaměřují na provádění budoucí politiky EU na mezinárodní scéně nebo ve spolupráci s jejími partnery, a proto nemají regulační charakter.

2.1. Doplnění režimu opatření EU na boj proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu začleněním obchodní dimenze

Nadnárodní a komplexní charakteristiky nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu vyžadují zaujetí integrovaného přístupu v celém dodavatelském řetězci („od sítě po talíř“). Hlavní nedostatek stávajícího režimu EU spočívá v tom, že není dostatečně všestranný. Do značné míry se v souvislosti s problémem nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu ponechává stranou oblast trhu, třebaže EU představuje největší trh a je předním dovozcem produktů rybolovu, přičemž hodnota těchto produktů dovezených do EU v roce 2005 dosáhla téměř 14 miliard EUR. Pracovní rámec EU mimořádně slabě zaručuje aby, produkty rybolovu dovezené ze třetích zemí do EU byly ulovené v souladu s příslušnými předpisy o řízení a zachování živých mořských zdrojů. V důsledku toho se objem produktů nezákonného rybolovu dovezených každý rok do EU odhaduje přibližně na 500 000 tun v hodnotě 1,1 miliardy EUR s tím, že není možné vyloučit i vyšší hodnoty.

EU naléhavě potřebuje odstranit tyto nedostatky. V této souvislosti se musí stávající režim kompletně reorganizovat zavedením značných změn v přístupu EU ke sledování legálnosti produktů rybolovu, které se dovážejí na její území, a sledování přístupu plavidel třetích zemí do rybářských přístavů EU. Navrhovaná opatření by měla účinně uzavřít dveře do EU produktům nezákonného rybolovu a plavidlům, která jej provozují, čímž se sníží ekonomická motivace provozovat nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov a prodávat jeho produkty nezákonným způsobem.

Opatření navrhovaná Komisí:

- Zavedení nového režimu řídicího přístup rybářských plavidel třetích zemí a produktů rybolovu dovážených na území Společenství. Tento režim by se měl zakládat na zásadě, že pouze produkty rybolovu, kterým příslušný stát vlajky udělil osvědčení o legálnosti, mají právo vstoupit na území Společenství.

³ Podrobnější prezentace návrhů podporujících tuto strategii, jakož i přehled činnosti Společenství v roce 2002, se nachází v pracovním dokumentu Komise přijatém spolu s tímto sdělením.

⁴ Návrh nařízení Rady o zavedení režimu Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu – KOM(2007) 602, 17.10.2007.

2.2. Hledání účinnějších způsobů, jak přesvědčit státy vlajky, které nechtějí či nejsou schopné vykonávat vhodnou kontrolu svých rybářských plavidel, aby zabezpečily dodržování předpisů

S cílem vyřešit problém plavidel „pod cizí vlajkou“ v odvětví rybolovu přijala EU či podpořila řadu iniciativ na mnohostranné úrovni. Komise uznává význam těchto iniciativ, ale zároveň se domnívá, že na účinné vyřešení tohoto problému nestačí.

Komise považuje současnou situaci za nepřijatelnou: regionální a mezinárodní orgány nejsou schopny přijmout účinná opatření proti státům, které neplní své povinnosti vyplývající z mezinárodního práva v souvislosti s přijímáním vhodných opatření proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, zejména proti státům poskytujícím vlajky cizím plavidlům. Chybějící mnohostranná opatření by neměla bránit EU v dodržování jejích vlastních závazků souvisejících s bojem proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu a v přijímání iniciativ, které považuje za potřebné. EU by měla stanovit pro sebe transparentní a spravedlivý mechanismus na identifikaci těch států, které se nacházejí mimo rámec mezinárodního práva, čímž ulehčují praktiky nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu, a měla by uplatňovat přiměřená opatření na podporu toho, aby plavidla těchto států dodržovala předpisy o řízení a zachování živých mořských zdrojů.

Opatření navrhovaná Komisí:

- Pověřit Společenství, aby postupovalo jednotně při identifikaci a sestavení černých listin států poskytujících vlajky cizím plavidlům a plavidel provozujících nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov a přijalo obchodní opatření proti nim.

2.3. Dosažení vyššího stupně plnění mezinárodních norem a norem EU ze strany plavidel a provozovatelů rybolovu EU a celkově ve vodách Společenství

EU může na mezinárodní scéně být považována za důvěryhodného bojovníka proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu jedině tehdy, pokud bude schopna dokázat, že se nezákonný rybolov ve vodách EU a obecněji nezákonný rybolov provozovaný plavidly EU a provozovateli z EU je vhodně řešen. Rozličná vyšetřování prokázala, že vynucování stávajících předpisů společné rybářské politiky (SRP) není z daleka uspokojivé. Předpokládá se, že mezi provozovateli registrujícími svoje rybářská plavidla v hostitelských státech pod cizí vlajkou je značné množství provozovatelů z EU. Tato slabá stránka by se měla odstranit co nejrychleji.

Současný rámec EU již zabezpečuje rozsáhlý systém kontroly, inspekce a vynucování předpisů v oblasti rybolovu. Provádění těchto předpisů je v kompetenci členských států. V této souvislosti je prvním krokem směrem k lepší harmonizaci s právními předpisy Společenství zlepšit opatření členských států na řešení nezákonného rybolovu provozovaného v jejich vodách či jejich plavidly nebo státními příslušníky mimo vody EU.

Navíc by se měl současný rámec rozšířit tak, aby uzavřel přetrvávající mezery, kterých mohou provozovatelé nezákonného rybolovu využívat. V této souvislosti chce Komise v roce 2008 navrhnout zjednodušení a aktualizaci systému EU pro kontrolu, inspekci a vynucování předpisů.

Komise je však toho názoru, že i nedostatečná výše pokut ukládaných za závažné porušování rybolovného práva a vysoká míra beztrestnosti, jež využívají státní příslušníci EU provozující či podporující nezákonný rybolov mimo EU, jsou zřetelnými nedostatky, které přispívají k přetrvávání nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu. Tyto slabé stránky vyžadují okamžitou odezvu ze strany EU.

Opatření navrhovaná Komisí:

- využívat všech dostupných prostředků na podporu členských států a státních příslušníků Společenství při zajišťování řádného provádění současného rámce společné rybářské politiky (SRP);
- ukládat v maximální výši sankce na úrovni EU odpovídající závažnému porušování předpisů SRP;
- přísnější kontrola a opatření na vynucování předpisů proti státním příslušníkům Společenství odpovědným za nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov mimo vody Společenství.

2.4. Lepší spolupráce při vyšetřování nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu

Jak je uvedeno v bodě 1.3, účinné vyšetřování nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu vyžaduje vysoký stupeň koordinace a pravidelné výměny informací mezi různými útvary pověřenými dohledem a hraniční kontrolou, jakož i rozvoj nových prostředků na potírání této činnosti. Komise chce v této souvislosti rozšířit politiku a postupy EU.

Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu⁵ (CFCA) bude v této oblasti sehrávat přední úlohu:

- v rámci EU, prostřednictvím shromažďování a šíření informací a koordinace činnosti vnitrostátních kontrolních orgánů, Komise a dalších agentur;
- mezi EU a třetími zeměmi prostřednictvím podpory lepší spolupráce na mezinárodní úrovni s cílem zvýšit monitorovací kapacity kontrolních orgánů při sledování přeshraničního nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu.

Opatření navrhovaná Komisí:

- na mezinárodní úrovni Komise navrhuje, aby EU podstatně přispívala k mnohostrannému úsilí vyvinutému především v rámci FAO na zavedení celosvětového registru rybářských plavidel, mezinárodní sítě na monitorování činnosti a podporu vzájemné pomoci se třetími zeměmi v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu;
- na úrovni Společenství by se měla zlepšit koordinace mezi kontrolními orgány členských států pomocí činnosti CFCA.

⁵ Srov. nařízení Rady (ES) č. 768/2005 ze dne 26. dubna 2005, kterým se zřizuje Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu a mění nařízení (EHS) č. 2847/93 o zavedení kontrolního režimu pro společnou rybářskou politiku.

2.5. Zintenzivnění politiky EU v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu na otevřeném moři a v rozvojových státech

Komise se domnívá, že regionální rozměr je nejdůležitější úrovní, na které se má řešit z operačního hlediska nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov na otevřeném moři. Proto má v úmyslu navrhnout, aby EU zintenzivnila v rámci regionálních organizací pro řízení rybolovu (RMFO) svoji politiku na předcházení, potírání a odstraňování nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu.

Pobřežní rozvojové země jsou jednou z hlavních obětí nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu. EU staví své vztahy s těmito státy do středu své politiky boje proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu. EU zejména podporuje posilování kapacit těchto států lépe řídit a sledovat rybolovné činnosti. Tato politika se musí opětovně potvrdit a podpořit prostřednictvím dvoustranných vztahů mezi EU a těmito zeměmi v rámci partnerských dohod o rybolovu a politického dialogu EU o rozvoji. Zavedení režimu pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu by měly doprovázet činnosti a iniciativy na zvýšení kapacity a prostředků rozvojových zemí s cílem zavést navržený režim vydávání osvědčení a lépe řídit a sledovat rybolovné činnosti. Tento cíl by se měl prosazovat i na regionální úrovni, prostřednictvím režimů *ad hoc* s pobřežními zeměmi a regionálními organizacemi fungujícími na modelu regionálního plánu dohledu nad rybolovem v jihozápadní části Indického oceánu, který byl schválen v lednu 2007. Finanční příspěvek velmi pomůže pobřežním rozvojovým státům při plnění požadavku na režim vydávání osvědčení Společenství pro dovoz produktů rybolovu do EU, který Komise zamýšlí navrhnout. Komise dále zhodnotí dopad nařízení o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu na rozvojové země a potřeby a náklady na doprovodná opatření. EU bude v rozvojových zemích zejména zabezpečovat školicí programy, aby se zajistil bezproblémový chod tohoto režimu a zabránilo se zpomalení obchodu se zákonně ulovenými produkty rybolovu.

Opatření navrhovaná Komisí:

- upevnit a rozšířit opatření proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu v rámci třinácti organizací pro řízení rybolovu (RFMO), jejichž součástí je Společenství, zlepšit provádění opatření a podporovat koordinaci mezi těmito organizacemi;
- potvrdit a zvýšit finanční podporu Společenství pobřežním rozvojovým státům s cílem zlepšit řízení a sledování rybolovných činností provozovaných v jejich vodách a jejich plavidly; dále zhodnotit dopad nařízení o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu na rozvojové země a potřebu a náklady na doprovodná opatření;
- podpořit rychlou a rozsáhlou ratifikaci konsolidované úmluvy MOP o práci v odvětví rybolovu, jakož i mezinárodních úmluv o bezpečnosti rybářských plavidel, včetně přezkoumání možnosti zahrnout tyto úmluvy do právních předpisů Společenství.

Komise má v úmyslu předložit novou strategii EU proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, kterou obhájila v tomto sdělení, Evropskému parlamentu a členským státům a vyzvat je k jejímu schválení.